

Maa- ja elintarviketalouden suhdannekatsaus 2022

Luken maa- ja elintarviketalouden suhdannekatsaus 2022:

Talousennusteita tarkistetaan alaspäin

“Suomen talouden kasvun ennakoidaan jäävän kuluvana vuonna pariin prosenttiin. Öljyn ja raaka-aineiden hintojen raju nousu kiihdyttää inflaatiota ja syö kuluttajien ostovoimaa”, kertoo Jyrki Niemi, Luke.

- Merkittävin talouden tämän vuoden kehitykseen vaikuttava tekijä on Venäjän hyökkäys Ukrainaan ja sen kehittyminen.
- Inflaation kiihtyminen ja reaalisen ostovoiman lasku supistavat kulutusmahdollisuuksia.
- Maatalouspolitiikan uudistus EU:ssa etenee.

Ruoan hinnan nousu poikkeuksellisen voimakasta

“Ruoan hintaan kohdistuu poikkeuksellisen voimakkaita nousupaineita, sillä tuotantopanosten hinnat ja monet ruokaketjun kustannukset ovat nousseet merkittävästi. Ruoan hinta voi nousta tänä vuonna jopa 10 prosenttia”, kertoo Hanna Karikallio, Luke.

- Alkuvuonna ruoan hintaa on nostanut lähinnä kahvin, kalan ja vihannesten kallistuminen. Hinnan nousu iskee seuraavaksi kolmeen suurimpaan tuoteryhmään: vilja-, liha- ja maitotuotteisiin.
- Keskimääräisen kotitalouden ruokalasku voi kasvaa tänä vuonna yli 500 eurolla.
- Hinnan merkitys kulutuspäätöksessä korostuu: siirtymät edullisempien hintaluokkien tuotteisiin voivat olla merkittäviä.

Vilja- ja öljykasvimarkkinoilla poikkeuksellista niukkuutta

“Viljan ja öljykasvien hintatasoa kohottaa tällä hetkellä kolme tekijää yhtä aikaa koko maailmassa: tuotantopanosten hinnannousu, sodan aiheuttama tarjontasokki, sekä ennätysalhaiset varastot”, kertoo Csaba Jansik, Luke.

- Futuurihinnat enteilevät hintojen pysyvän pitkäaikaisen tasonsa yläpuolella myös uuden sadon jälkeen.
- Niukassa markkinatilanteessa on tärkeää, että tuleva sato onnistuu niin Suomessa, EU:ssa kuin maailmassa, sillä varastot ovat ennätysmatalia.
- Suomessa on jatkossakin selkeä tarve sekä elintarvike- että rehuviljalle.

Lihamarkkinat

“Lihantuottajat ovat äärimmäisen kustannuspaineen alla kohonneiden viljan ja valkuaiskasvien hintojen takia. Kassakriisi on koetellut tiloja”, kertoo Csaba Jansik, Luke.

- Lihan tuottajahinnat hinnat nousevat ympäri Eurooppaa, kehitys on selkeää esimerkiksi naudan- ja sianlihan hinnoissa.
- Hinnannousu ei näy vielä suomalaisille kuluttajille, mutta lihan ja lihatuotteiden kallistumiseen on syytä varautua kesän ja syksyn aikana.
- Liha on tärkeä osa kotimaan elintarvikehuoltovarmuutta, ja omasta tuotannosta on tärkeää pitää kiinni jatkossakin.

Maitomarkkinat: Tuottajahinta nousussa, mutta kustannukset vielä rajummin

“Maidon tuotantokustannus litraa kohden oli alkuvuonna yli 12 senttiä korkeammalla kuin vuotta aiemmin. Sektori tarvitsee kustannusten kompensointiin tänä vuonna yli 200 miljoonaa euroa lisää tuloja”, arvioi Olli Niskanen, Luke.

- Tuotantomäärä laski neljä prosenttia edellisvuodesta, rakennekehitys on lujaa.
- Uusien investointien määrä puolittui edellisvuodesta ja vaikuttaa tuleviin vuosiin tuotantomäärää hilliten.
- Maidon tuottajahinta on noussut alkuvuodesta 2022 ja kuronut jo osin kiinni tulovajetta.

Luken maa- ja elintarviketalouden suhdannekatsaus 2022:

Puutarhamarkkinat: Kasvisten kylmävarastoinnilla on tärkeä rooli

“Varastovihanneksilla, porkkanalla, kaalilla ja sipulilla, on tärkeä rooli kotimaisen tarjonnan ja huoltovarmuuden ylläpitämisessä”, kirjoittaa suhdannekatsauksessa Anu Koivisto, Luke.

- Tärkeimpiä varastokasviksia ovat porkkana, sipuli, kaali, lanttu ja omena. Kylmävarastoinnin ansiosta kotimaisia kasviksia onkin tarjolla lähes läpi vuoden.
- Kotimaisten tuotannon osuus on noin 66 prosenttia kulutetuista kasviksista.
- Kasvihuoneista saadaan tuoreita vihanneksia ympäri vuoden.

Puutarhamarkkinat: Sähkön hinnannousu koettelee kasvihuonetuotantoa

“Energiakustannusten osuus on noin neljännes kasvihuoneyritysten tuotantokustannuksesta, joten energianhinnan nousu haastaa yrittäjiä”, kirjoittaa suhdannekatsauksessa Anna-Kaisa Jaakkonen, Luke.

- Kotimaisella pelto- ja puuenergialla on yhä enemmän korvattu uusiutumatonta tuontienergiaa kasvihuonetuotannossa.
- Kasvihuonetuotannon kokonaissähkönkäyttö on kasvanut, kun syötävien kasvien tuotannosta yhä suurempi osuus on ympärivuotista keinovaloilla tapahtuvaa viljelyä.
- Tekninen kehitys on pienentänyt energian kulutusta tuotettua satokiloa kohden.

Maa- ja puutarhatalouden työvoima: Palkatun työvoiman merkitys lisääntyy

“Vuonna 2020 Suomessa oli 45 600 maatalous- ja puutarhayritystä. Vakituaisesti palkattua työvoimaa työskenteli 4 300 tilalla ja kausityövoimaa 4 800 tilalla”, kirjoittaa suhdannekatsauksessa Jaana Kyyrä, Luke.

- Lähes 70 prosenttia maa- ja puutarhatalouden työvoimasta oli viljelijöitä ja heidän perheenjäseniään vuonna 2020.
- Maatalous- ja puutarhayritysten lukumäärä on vähentynyt 23 prosenttia ja tehdyn työn määrä 20 prosenttia vuosien 2010 ja 2020 välillä.
- Palkatun työvoiman tekemä työmäärä maa- ja puutarhataloudessa on lisääntynyt merkittävästi vuosien 2010 ja 2020 välillä.

Maatalouden talousennuste: Kustannuspaine näkyy heikkona kannattavuutena

“Maatalouden kannattavuus on ollut viime aikoina kansallinen huolen aihe. Maatilojen kannattavuus jää vuonna 2022 lähes yhtä heikoksi kuin katovuonna 2021”, kertoo Jukka Tauriainen, Luke.

- Yrittäjä saa työtunnille palkkaa 7,1 euroa ja omalle pääomalle korkoa 1,6 prosenttia.
- Maatilojen omavaraisuusaste on yli 70 prosenttia.
- Kustannuskriisi syö erityisesti kotieläintilojen maksuvalmiutta.

Yhteystiedot

Tutkimusprofessori Jyrki Niemi, puh. 029 532

Tutkimuspäällikkö, erikoistutkija Hanna Karikallio, puh. 029 532 2564

Erikoistutkija Csaba Jansik, puh. 029 532 6170

Ryhmäpäällikkö, erikoistutkija Olli Niskanen, puh. 029 532 6025

Tutkija Anu Koivisto, puh. 029 532 6261

Yliaktuaari Anna-Kaisa Jaakkonen, puh. 029 532 6787

Yliaktuaari Jaana Kyyrä, puh. 029 532 6796

Tutkija Jukka Tauriainen, puh. 029 532 6580

Sähköposti: etunimi.sukunimi@luke.fi